

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження

Петрини Оксани Степанівни “Формування та функціонування англомовних та українських терміносистем банківської сфери” подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.17 - порівняльно-історичне і типологічне мовознавство

Сучасний етап українського термінознавства характеризується тенденцією до впорядкування всіх наявних терміносистем з одного боку, та неоднозначністю інтерпретацій мовних явищ – з іншого. Показовим в цьому плані є явище словотвору в термінології банківської сфери та її функціонування.

Відомо, що проникнення спеціальних знань та наукомістких технологій у побут людини, з одного боку, безсумнівно, сприяє подальшому поглибленню наукового пізнання навколишнього світу, а отже, й розвиткові концептуального та вербального апаратів як засобів опрацювання й перетворення дійсності, а з іншого – вимагає чіткіше відповісти на питання про сутність термінології та її статус на тлі системи мови та системи (наукових) понять.

Отож вважаємо, що відповідь на питання «що таке термін?» не тільки не має чіткості, а й кардинально змінюється від однієї до іншої наукової школи (пор. думки Д. Лотте та його учня Л. Капанадзе й, на противагу їм, уявлення В. Лейчика та С. Шелова). Це зумовлює потребу звернутися до аналізу теоретико-поняттєвих парадигм, пов'язаних із розумінням поняття «термін», що вдало простежується у дисертаційному дослідженні Оксани Степанівни Петрини. Тимчасова, хоча й тривала, неузгодженість поглядів на природу термінологічності безпосередньо корелює із нещодавно посталою невизначеністю: що вважати фаховою мовою, а що – її побутовим, найвішим

Загальна канцелярія
ЛНУ імені Івана Франка
Вхідний № 100
Д. С. С. 2017

застосуванням, – яка, до речі, виникла саме через «проникнення спеціальних знань та наукомістких технологій у побут».

Те, що сучасна наукова мова, систематично змінюючись, рухається врізнобіч (*від* загальноновживаної мови – з подальшою кристалізацією власне термінологічних рис – та *до* неї – з відповідними наслідками, серед яких – розвиток неоднозначності, набуття емоційності або й детермінологізація), зумовлює потребу адекватно і вчасно реагувати на ці зміни та рух, зумовлює *актуальність* дослідження та визначає його *мету*.

Зрозуміло, що термінологія обслуговує спеціальну професійну комунікацію поряд із номенклатурою, професіоналізмами й загальноновживаними одиницями – ці мовні засоби складають одну зі сторін функціонального стилю мови науки, техніки, виробництва та управління: друга його сторона – сітка відношень між цими вербальними засобами, яка пов'язує та модифікує їх відповідно до сфери використання та мети висловлювання.

У сучасному вітчизняному термінознавстві основним об'єктом уваги дослідників найчастіше є саме термінології (або терміносистеми), тобто сукупності термінів, окреслені межами певної науки або спеціалізованої галузі людської діяльності. Це дозволяє вважати аналіз та узагальнення властивостей термінологічних сукупностей англійської та української терміносистем банківської сфери одним із актуальних завдань теоретичного й практичного термінознавчого дослідження.

Отож дисертація Оксани Степанівни Петрини є самостійним, ґрунтовним науковим дослідженням, присвяченим актуальній проблемі сучасного порівняльно-історичного і типологічного мовознавства – контрастивному зіставленню лексико-семантичних полів в межах номінативного поля, що вербалізує терміносистеми банківської сфери в англійській та українській мовах.

Дослідження фактологічного матеріалу у площині «когніція — мова» зумовила урахування та застосування дослідницею досягнень і напрацювань

міждисциплінарних підходів та парадигм. З огляду на зазначене, цілком логічним вважаємо подане автором обґрунтування теми і методології дослідження, а його актуальність не викликає сумніву з урахуванням недостатньої дослідженості в межах понятійних, оцінкових та образних характеристик англомовних та українських терміносистем банківської сфери.

Особливість та новизна дисертаційного дослідження полягають у використанні сучасних методів корпусної лінгвістики, у визначенні лакунарних значень лексичних одиниць терміносистем банківської справи. Міжмовне дослідження дозволяє встановити та описати те особливе й універсальне, що властиве саме терміносистемам банківської сфери, зробити внесок у проблематику когнітивних досліджень, пов'язаних із вивченням зв'язку мови з позамовною дійсністю, проілюструвавши це на прикладах того, як термінологічна лексика відбивається у свідомості й вербалізується у терміносистему англомовних та україномовних спільнот. Усе це дає об'єктивні підстави стверджувати про актуальність цього дослідження, а, отже, про наукову новизну одержаних результатів та перспективи подальших досліджень цієї проблеми.

Чітке обґрунтування мети в роботі зумовило і її логічне формулювання, окреслення конкретних завдань, котрі, як свідчить викладений зміст, були досить успішно вирішені, а їх імплементація стосовно об'єкту і предмета дає підстави констатувати, що представлене дослідження має всі ознаки ґрунтовної кандидатської дисертації, а саме актуальність, новизну, практичну цінність та певний особистий внесок у лексикологію та лінгвістику, а також у загальне та порівняльне мовознавство. Заслуговує на схвалення апробація результатів дисертації, що ґрунтовно висвітлені в змістовних конкретних висновках.

Випрацювана дисертанткою комплексна методика дослідження банківської термінології може застосовуватися і для аналізу терміносистем інших мов. Структура дисертації відповідає усім чинним вимогам, є логічною і науково виправданою. Дисертантка зуміла знайти та адекватно застосувати

відповідні методи дослідження, які дали змогу авторці дійти несуперечливих висновків.

Разом з тим, відзначаючи високий рівень виконаного дослідження, відзначимо низку питань, які потребують пояснень і уточнень, зокрема:

1) Нам видається, що здійснюючи аналіз словосполучень (підрозділ 3.3) ст. 98, 101, 102, 104, 106, 108 варто було подавати не лише у відсотковому співвідношенні, але й у кількісному; статистичні дані слід було представити у таблиці для кращого сприйняття.

2) Авторка дослідження переконливо доводить на ст. 7, що «сформовано фактичну базу та отримано термінокорпус банківської терміносистеми англійської та української мов», проте ця база могла би слугувати яскравим додатком.

3) На жаль, у дисертації на с.33 зазначено, що завдяки методу класифікації будь-яку терміносистему можна зобразити схематично, проте нема схематичного зображення терміносистеми банківської сфери у дослідженні.

4) Доречно було б у дисертаційній роботі (розділ 2) схарактеризувати детальніше прагматику та визначити співвідношення прагматики і семантики.

5) Дискусійним, на наш погляд, є твердження с.127 *«В основі номінації зазвичай лежить певна ознака, вона й визначає внутрішню форму слова?»*

6) Дослідження мало би більшу вагомість, якби дослідниця у додатках подала словник термінів банківської сфери.

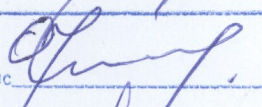
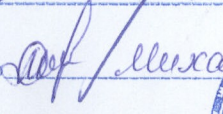
Слід звернути також увагу на дотримання мовно-стилістичної культури дослідження й технічне оформлення дисертації.

Висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, не знижують її наукової й практичної цінності. Відзначені недоліки тільки підкреслюють можливості її подальшого вдосконалення і розвитку в майбутніх наукових пошуках дисертанта.

Дисертаційне дослідження **Петрини Оксани Степанівни** “**Формування та функціонування англомовних та українських терміносистем банківської сфери**” повністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а його авторка заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство.

Офіційний опонент :

**Кандидат філологічних наук, доцент
кафедри латинської та іноземних мов
Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького**

Підпис		О.С. Ісаєва
Засвідчую		
Старший інспектор відділу кадрів ЛНМУ ім. Данила Галицького		

